

Sygn. akt. IV Ka 366/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dorota Kropiewnicka (spr.)

Sędziowie SSO Krzysztof Głowacki

(...) del. do SO Piotr Wylegalski

Protokolant Artur Łukiańczyk

przy udziale E. O. Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2013r.

sprawy **E. K.**

oskarżonej o czyny z art. 286 § 1 k.k. i art.297 § 1 k.k. w zw. z art.11 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia

z dnia 7 lutego 2013 roku sygn. akt V K 962/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia – Śródmieścia do ponownego rozpoznania

Sygn. akt: IV Ka 366/13

UZASADNIENIE

E. K. została oskarżona o to, że:

I. w dniu 26 lipca 2002 roku we W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu w błąd pracowników III Oddziału Banku (...) SA we W., co do zamiaru i możliwości spłaty pożyczki hipotecznej oraz osiąganych dochodów, po przedłożeniu podrobionego zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach osiąganych w firmie (...) spółka z o.o. i (...), podpisała umowę o pożyczkę hipoteczną, skutkującą udzieleniem jej pożyczki w kwocie 120 000 zł, z następnie po dokonaniu czterech wpłat, zaniechała dalszej spłaty rat kapitałowych pożyczki, czym doprowadziła III Oddział Banku (...) SA we W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 116068,03 zł, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art.11 § 2 k.k.;

II. w okresie od stycznia 2003 roku do czerwca 2003 roku we W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu w błąd pracowników III Oddziału Banku (...) SA we W., co do zamiaru i możliwości spłaty pożyczki w (...) doprowadziła III Oddział Banku (...) SA we W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 109 647,24 zł oraz 313 zł zaległych opłat za prowadzenie rachunku w ten sposób, że posiadając rachunek (...) z przyznanym limitem pożyczki w wysokości 15 000 zł nie zasilala tego rachunku wymaganymi umową kwotami, a

następnie wiedząc że jej sytuacja majątkowa nie pozwoli na spłatę pożyczki, wykorzystwała przyznany limit pożyczki w (...) powodując zadłużenie z tytułu debetu we wskazanej kwocie, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r. **Sąd Rejonowy dla Wrocławia- Śródmieścia**:

I. uznał oskarżoną za winną tego, że w dniu 26 lipca 2002 roku we W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu w błąd pracowników III Oddziału Banku (...) SA we W., co do zamiaru i możliwości spłaty pożyczki hipotecznej oraz osiąganych dochodów, po przedłożeniu podrobionego zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach osiąganych w firmie (...) spółka z o.o. i (...), podpisała umowę o pożyczkę hipoteczną, skutkującą udzieleniem jej pożyczki w kwocie 120 000 zł, z następnie po dokonaniu czterech wpłat, zaniechała dalszej spłaty rat kapitałowych pożyczki, czym doprowadziła III Oddział Banku (...) SA we W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 116068,03 zł, co stanowi przestępstwo z art.286§1 k.k. i art.297§1 k.k. w zw. z art.11§2 k.k. i za to na podstawie art.286§1 k.k. w zw. z art.11§3 k.k. wymierzył jej karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. uznał oskarżoną za winną tego, że w okresie od stycznia 2003 roku do czerwca 2003 roku we W., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, po uprzednim wprowadzeniu w błąd pracowników III Oddziału Banku (...) SA we W., co do zamiaru i możliwości spłaty pożyczki w (...) doprowadziła III Oddział Banku (...) SA we W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 109 647,24 zł oraz 313 zł zaległych opłat za prowadzenie rachunku w ten sposób, że posiadając rachunek (...) z przyznanym limitem pożyczki w wysokości 15 000 zł nie zasilala tego rachunku wymaganymi umową kwotami, a następnie wiedząc że jej sytuacja majątkowa nie pozwoli na spłatę pożyczki, wykorzystwała przyznany limit pożyczki w (...) powodując zadłużenie z tytułu debetu we wskazanej kwocie, co stanowi przestępstwo z art.286§1 k.k. i za to na podstawie art.286§1 k.k. wymierzył jej karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

III. na podstawie art.85 k.k. i art.86§1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności i wymierzył jej karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

IV. na podstawie art.89§1k.k. w zw. z art. 69§1 i 2 k.k. i art.70§1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata;

V. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze oraz §19 oraz §14 ust.2 pkt 3 i §16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. T. kwotę 1343,16 zł z tytułu kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej z urzędu, w tym 251,16 zł podatku od towarów i usług;

VI. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżoną od ponoszenia kosztów sądowych w tym od opłaty, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł **obrońca oskarżonego**, który zarzucił Sądowi Rejonowemu:

I. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku, a w szczególności art. 7 kpk polegającą na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów przy przyjęciu, iż oskarżona świadomie uczestniczyła w zgromadzeniu dokumentów potrzebnych do uzyskania kredytu oraz (...)/S. do rachunku (...) i przekazała te dokumenty bankowi, podczas gdy zebrany w tej sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do poczynienia takich ustaleń;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mających wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że oskarżona w celu zawarcia umowy o kredyt hipoteczny przedłożyła wymagane dokumenty, w tym dwa zaświadczenia o jej zatrudnieniu w firmach (...) oraz J., a następnie po zapłaceniu 4 rat zaprzestała spłaty kredytu oraz że wykorzystwała przyznany jej limit pożyczki na posiadanym E., nie zasilając jednocześnie rachunku, podczas

gdy w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak jest dostatecznych podstaw do uznania, że to oskarżona podejmowała te czynności i w efekcie uzyskała kwoty będące przedmiotem pożyczki oraz pobrane z karty kredytowej.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od popełnienia zarzucanych jej czynów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego zasługiwała na uwzględnienie, choć zasadniczo z innych względów niż zostały w niej wskazane. Sąd Rejonowy przypisał oskarżonej popełnienie obu zarzucanych jej przestępstw, jednak argumentacja wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dotknięta była wewnętrzną sprzecznością, co nie pozwalało na jej zaakceptowanie i skutkowało uchynieniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Oceniając zasadność przedstawionych oskarżonej zarzutów, Sąd I instancji podkreślił m.in., że „żaden dowód nie pozwolił skutecznie zakwestionować wersji przedstawionej w toku postępowania przez oskarżoną E. K., zaś doświadczenie życiowe wskazuje, że prawdopodobna jest sytuacja, iż E. K., jako matka, uległa namowom M. K. i pobrała dla niego kredyt, wierząc że będzie on rzetelnie przez niego spłacany”. Sąd Rejonowy jednoznacznie podkreślił także, że ustalone w sprawie okoliczności faktyczne związane z zaciągnięciem oraz obsługą kredytu, w szczególności posłużenie się przez oskarżoną podrobionymi dokumentami w celu uzyskania kredytu, podpisanie umowy kredytowej, początkowe spłacanie kredytu oraz późniejsze wysyłanie przez bank pism wzywających do terminowego regulowania rat „nie pozwalają z całą stanowczością wykluczyć i obalić jej wersji, że pobrała kredyt wierząc, że będzie on spłacany”. Z przytoczonych fragmentów uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób jednoznaczny wynika, że w ocenie Sądu I instancji zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przypisania oskarżonej zamiaru wprowadzenia banku w błąd, a w konsekwencji doprowadzenia tej instytucji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. W tych okolicznościach oczywiste zdziwienie budziły szerokie, teoretycznoprawne rozważania Sądu I instancji nad charakterem ustawowych znamion przestępstwa oszustwa. W ramach owych rozważań Sąd Rejonowy wskazał w szczególności, że dla przypisania oskarżonemu popełnienia czynu z art. 286 § 1 kk konieczne jest udowodnienie, że oskarżony działał w bezpośrednim, kierunkowym zamiarze popełnienia przestępstwa, zaś zamiar ten powinien obejmować nie tylko cel działania sprawcy (osiągnięcie korzyści majątkowej), ale również sposób popełnienia czynu, polegający na wprowadzeniu pokrzywdzonego w błąd, wyzyskaniu jego błędu lub braku zdolności do należytego pojmowania przedsięwziętego działania. Podkreślić jednak należy, że skoro ustalono, iż zgromadzone w sprawie dowody nie dawały podstaw do zakwestionowania wiarygodności wyjaśnień oskarżonej, która konsekwentnie wskazywała, że działała w zaufaniu do swojego syna, który zapewniał ją o woli spłaty kredytu, to trudno jest zrozumieć motywy, dla których zachowanie oskarżonej opisane w pkt I części dyspozytywnej wyroku zostało kumulatywnie zakwalifikowane z art. 297 § 1 i art. 286 § 1 kk. Dla przypisania oskarżonej popełnienia czynu z art. 286 § 1 kk oczywiście niewystarczające było bowiem ustalenie, że oskarżona posłużyła się podrobionymi dokumentami, w wyniku czego uzyskała korzyść majątkową w postaci przyznanej jej pożyczki bankowej. Ustalone przez Sąd I instancji zachowanie oskarżonej dawało podstawy do przyjęcia kwalifikacji wyłącznie z art. 297 § 1 kk. Nie wymaga bowiem szerszego uzasadnienia teza, iż warunkiem przypisania sprawcy przestępstwa z art. 297 § 1 kk kumulatywnej odpowiedzialności z art. 286 § 1 kk jest wykazanie, że w chwili przedkładania pracownikowi banku podrobionego lub przerobionego dokumentu i następnie podpisywania umowy o kredyt lub pożyczkę, sprawca ten miał jednocześnie zamiar nie uiszczania rat kredytu/pożyczki. Stanowisko takie utrzymało się w orzecznictwie sądowym (por. np. wyrok SA w Katowicach z dnia 14 grudnia 2012 r., II AKa 324/12, LEX nr 1239908, wyrok SA w Katowicach z dnia 24 marca 2011 r., II AKa 49/11, LEX nr 846493) i powinno być Sądowi I instancji bardzo dobrze znane. Argumentacja wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stanowiła zaś wyraz oczywiście niedopuszczalnego utożsamienia znamion przestępstw z art. 286 § 1 kk oraz art. 297 § 1 kk, co musiało skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Obowiązkiem Sądu I instancji będzie ponowne przesłuchanie oskarżonej, zmierzające do ustalenia okoliczności, mogących dawać podstawy do ewentualnego przypisania oskarżonej czynu wyczerpującego znamiona z art. 286 § 1 kk. Stosownie do treści złożonych przez oskarżoną wyjaśnień Sąd Rejonowy zdecyduje, czy dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy niezbędne będzie powtórzenie innych czynności dowodowych, czy też wystarczające będzie ujawnienie przeprowadzonych poprzednio dowodów w oparciu o treść art. 442 § 2 kpk. Po przeprowadzaniu wskazanych czynności Sąd Rejonowy ponownie przeanalizuje całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wnioski z niego płynące odniesie do brzmienia właściwych przepisów prawa materialnego, a w konsekwencji wyda sprawiedliwy wyrok, który wnikliwie i wszechstronnie uzasadni.